

Handläggare
Jonas Dahllöf
08-508 466 06

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2014-05-21

Naturvårdsverkets förslag på nya miljöetappmål för avfall, förorenade områden och kadmium i livsmedel. Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att överlämna tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Trafik- och renhållningsnämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Per Anders Hedkvist
Förvaltningschef

Marita Söderqvist
Avdelningschef

Sammanfattning

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag till nya etappmål i miljömålssystemet.

Det svenska miljöarbetet har en struktur med generationsmål, miljökvalitetsmål och etappmål.

Naturvårdsverket har nu tagit fram förslag till etappmål inom följande områden:

- ökad förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av avfall
- minskat matavfall
- textil och textilavfall
- efterbehandling av förorenade områden
- minskad exponering för kadmium via livsmedel

Trafikkontoret anser att Naturvårdsverkets utredningar och förslag till åtgärder och styrmedel genomgående är bra. Kontoret framför därutöver specifika synpunkter på de olika delområdena, t.ex. att det ska finnas lättillgängliga system för fler fraktioner, krav på godkända insamlingssystem även för el-avfall samt skarpare styrmedel för verksamheter avseende livsmedelshanteringen.

Bakgrund

Miljödepartementet har remitterat Naturvårdsverkets förslag till nya etappmål till bland annat staden för svar senast den 30 juni 2014. Kommunstyrelsen har skickat remissen vidare till miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och stadsledningskontoret för synpunkter senast den 23 maj 2014.

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag till nya etappmål i miljömålssystemet avseende avfallsområdet. Det svenska miljömålssystemet innehåller ett generationsmål, sexton miljö kvalitetsmål och tjugofyra etappmål. Etappmål finns för områdena klimat, luftföroreningar, farliga ämnen, avfall och biologisk mångfald. Etappmålen är steg på vägen för att nå generationsmålet och ett eller flera miljö kvalitetsmål. De visar vad Sverige kan göra och tydliggör var insatser bör sättas in. Etappmålen bör vara ”ambitiösa men möjliga att nå”, de ska även vara tidsatta och uppföljningsbara så att det går att mäta hur miljöarbetet fortskrider.

Kontorets medarbetare har under Naturvårdsverkets arbete med att ta fram förslagen lämnat synpunkter till och suttit med i flera av deras olika referensgrupper.

Ärendets beredning

Samråd i ärendet har skett med miljöförvaltningen som presenterar ett eget till remissvar miljö- och hälsoskyddsnämnden 2014-05-20.

Trafikkontorets synpunkter

Ökad förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av avfall

Förslag till etappmål, att minst 60 procent av avfallet från hushåll och motsvarande avfall från verksamheter förbereds för återanvändning eller materialåtervinns.

Syftet är att få till stånd en samhällsförändring som innebär att vi blir bättre på att ta hand om resurserna i avfallet, samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras. Målet styr mot att avfallet lyfts högre upp i EU:s avfallshierarki.

Förslag till åtgärder

Som förslag på åtgärd anges lättillgängliga insamlingssystem för förpackningar. Trafikkontoret anser att det behövs lättillgängliga insamlingssystem även för andra avfallsfraktioner som för matavfall, el-avfall, tidningar, textilier o.s.v. Det måste vara lätt att göra rätt oavsett vilken avfallsström det gäller.

Kontoret stöder också Naturvårdsverkets förslag på insamling i materialströmmar. Detta skulle öka miljönyttan samt förenkla och öka förståelsen för insamlingssystemen.

Design för ökad återvinning och återanvändning, som innebär att produkter har lång hållbarhet, är reparerbara eller underlättar demontering för separation i olika materialslag, ser kontoret som ett bra krav.

Naturvårdsverket föreslår ökad insamling av förpackningar och tidningar från verksamheter.

Förslag till styrmedel

Naturvårdsverket föreslår en utveckling av den kommunala avfallshanteringen och den fysiska planeringen vilket kontoret tycker är bra. Trafikkontoret ser gärna krav på framtida bostäders utformning så att fastighetsnära utsortering och insamling möjliggörs samt att tydligare krav på att ytor och funktioner för avfallshantering måste avsättas tidigt i planeringsprocesserna liksom andra ytor och infrastruktur.

Trafikkontoret anser att Naturvårdsverkets förslag på krav på avfallshanteringsplaner hos verksamheter och godkännande av insamlingssystem är bra. Ett önskvärt tillägg är dock att kravet på

godkänt insamlingssystem inte bara ska gälla tidningar och förpackningar utan alla avfallsslag som omfattas av producentansvar t.ex. även el-avfall.

Kontoret förordar även förslaget att höja återvinningsmålen i förordningarna om producentansvar för förpackningar och returpapper.

Trafikkontoret ser dock inte att Naturvårdsverket ska vara alltför specifik i fråga om vilka olika insamlingssystem kommunerna ska tillhandahålla, exempelvis för grovavfall i plast, så kallad kommunplast. Förutsättningarna för denna typ av insamling varierar stort mellan kommuner och det är även återvinningen av densamma som ska öka, alltså inte bara insamlingen. Idag betalar de flesta kommuner dyrt för denna fraktion eftersom den inte bedöms attraktiv för materialåtervinning av materialbolag och återvinningsaktörer.

Trafikkontoret anser generellt att förslag till styrmedel är bra, men att de i flera fall måste förtydligas avseende vem som förväntas göra vad d.v.s. vem tar initiativ och varifrån kommer resurser för olika insatser.

Minskat matavfall

Förslag till etappmål är att matavfallet ska till år 2020 minska med 20 procent jämfört med år 2010, sammantaget för hela livsmedelskedjan utom primärproduktionen. Inom primärproduktionen ska det finnas en handlingsplan för minskat produktionssvinn senast 2016.

Naturvårdsverkets förslag på vad som behöver göras för att mängden matavfall ska minska innehåller många bra åtgärder och styrmedel. Ett mål som detta, som riktar in sig på matsvinnet är välkommet. Det är enligt trafikkontoret logiskt och pedagogiskt riktigt att kommunicera detta mål samtidigt med mål för ökad matavfallsinsamling, d.v.s. minska ditt onödiga matsvinn och spar pengar och miljö samtidigt som det matavfall som ändå uppkommer samlas in och behandlas på bästa möjliga sätt.

Utöver de kloka redovisade förslagen till åtgärder och styrmedel föreslår trafikkontoret att man även bör se över hur en förbättrad märkning av livsmedel avseende hållbarhet i öppnad förpackning kan komma till stånd. En konsekvent dylik märkning skulle

troligen kunna hjälpa många att kunna/våga använda mer livsmedel i öppnade förpackningar hellre än att slänga det.

Trafikkontoret kan dock sakna skarpare styrmedel som ställer krav på verksamheterna. Det av naturvårdsverket föreslagna kravet på avfallshanteringsplaner skulle kunna få gälla även för livsmedelssektorn.

Textil och textilavfall

Förslag till etappmål år 2020 är att kretsloppen för textilier så långt som möjligt är resurseffektiva och fria från farliga ämnen.

Trafikkontoret anser att de föreslagna preciserade delmålen, åtgärderna och styrmedlen är bra, om än svårbedömda avseende exakta målnivåer. Kontoret anser att det är bra att de preciserade delmålen innehåller mål för såväl återbruk, fiberåtervinning och utfasning av farliga ämnen.

Den föreslagna kombinationen av styrmedel i form av producentansvar och information för ändrat konsumentbeteende är bra.

Kontoret anser vidare att det är av stor vikt att dra lärdomar av den insamling av förpackningar och tidningar som pågått länge i kommunerna både fastighetsnära och ute i offentlig miljö. Det finns i detta avseende även en hel del speciella förutsättningar för insamling i storstadsmiljö där det många gånger är både dyrt, trångt och svårt att hitta lämpliga ytor och system.

Efterbehandling av förorenade områden

Naturvårdsverkets har i sina förslag till etappmål utgått från antalet riskklassade objekt och föreslår en procentsats av antalet åtgärdade objekt/områden som åtgärdats. Man har också angett en definition på vad som menas med åtgärdat (under uppföljning). För att bedömas som åtgärdat ska åtgärder ha genomförts som väsentligt minskar riskerna med det förorenade området.

Trafikkontoret har inga synpunkter beträffande åtgärder och styrmedel när det gäller exponeringen av kadmium.

Exponering för kadmium via livsmedel

Förslag till etappmål, att det senast år 2018 finns styrmedel beslutade som minskar befolkningens exponering för kadmium via livsmedel.

Trafikkontoret anser att det är bra att naturvårdsverket påbörjar detta arbete dels för de uppenbara hälsoeffekterna, men även för att koppla till Naturvårdsverkets pågående arbete med att ta fram regelverk kring att öka återföringen av fosfor via kretsloppen för matavfall och avloppsfraktioner. I övrigt har kontoret inga synpunkter beträffande åtgärder och styrmedel när det gäller exponeringen av kadmium via livsmedel.

Trafikkontorets förslag

Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att överlämna tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Slut

Bilaga

1. Naturvårdsverkets förslag på nya etappmål i korthet

Rapporten i sin helhet samt bilagor finns att ladda ner på
www.regeringen.se/nyaetappmal